

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya

Agència Catalana de Seguretat Alimentària

Excedents d'aliments, donacions i seguretat alimentària

Dels horts municipals a la taula:

la seguretat alimentària i la prevenció del malbaratament d'aliments als
horts municipals i socials

Diputació de Barcelona

20 de novembre de 2014

El marc legal de les donacions

---

1. La donació és una forma de comercialització i, per tant, està subjecta a les normes d'higiene dels productes alimentosos
2. Les empreses donadores i les associacions benèfiques han de tenir un sistema de traçabilitat i d'autocontrol que garanteixi la seguretat dels aliments

El marc legal dels horts urbans

- ❑ El Reglament (CE) núm. 852/2004 relatiu a la higiene dels productes alimentosos deixa fora del seu àmbit als productors que subministrin petites quantitats de producte al consumidor final.
- ❑ A Espanya o a Catalunya no s'ha fixat què és una petita quantitat de producte hortícola, i per això, totes les explotacions agràries haurien de complir la normativa (especialment l'annex I del dit Reglament).
- ❑ En la pràctica no s'exigeix a la producció que no ha rebut cap ajut .

Els perills dels productes hortícoles

- ❑ Biològics: salmonel·la, norovirus, hepatitis A, ECVT,
- ❑ Químics: metalls (alumini, arsènic, cadmi i plom), productes biocides (insecticides, rodenticides, herbicides, fungicides, mol·lusquicides)

Els perills biològics

❑ Control de l'aigua de reg:

- Aigua de xarxa: cap problema, és exempta de microorganismes patògens perquè està desinfectada
- Aigua de pou o font: s'ha d'analitzar i assegurar-se que és neta
- Aigua de riu: demanar a l'ACA si es pot utilitzar per al reg

❑ Tipus de reg:

- Gota a gota/rec subterrani: cap perill per a les plantes de fulla
- Manta: cap perill per a les plantes de fulla amb una determinada mida
- Aspersió: perill per a plantes i per a la fruita si la mulla

Perills biològics

❑ Adobs:

- Orgànics: risc de contaminació si es llença en el moment que hi ha plantes
- Inorgànics: no hi ha risc per perills biològics

❑ Maquinària:

- Rentar els estris un cop utilitzats és suficient per assegurar que no vehicularà patògens en un nombre suficient per produir malaltia a través dels productes hortícoles
- Utilitzar envasos nets per transportar les collites

❑ Persones:

- Rentar-se les mans abans de collir els productes

Perills químics: metalls

- ❑ **Control del pH del sòl:** les plantes no absorbeixen els metalls quan el pH del sòl és neutre o bàsic
- ❑ Neteja dels vegetals i fruita collits per eliminar restes de sol i de brutícia adherida (el plom i el mercuri poden venir de l'aire i precipitar sobre les fulles i fruites; també redueix el risc biològic)
- ❑ Control de l'aigua: **pH, si és àcid pot acidificar el sòl**

Les plantes creixen millor en sòls neutres

Perills químics: biocides

❑ Registre d'ús:

Data d'aplicació	Producte	Dosi	Període de supressió	Data de collita

- ❑ Registre d'etiquetes dels biocides: llegiu les etiquetes, ja que hi ha productes la toxicitat dels quals dura molt i s'ha de vigilar en quin moment s'apliquen

Traçabilitat (Donant)

- ❑ Permet saber l'origen dels productes en cas de problemes
- ❑ Registre de donacions:

Data	Producte	Quantitat	Entitat social	Persona que recull

Entitat social: mesures d'higiene

- ❑ Abans d'acceptar la mercaderia ha de verificar l'estat del producte
- ❑ Traçabilitat: ha de registrar data de recollida, tipus i quantitat de producte, lloc i nom de l'entitat que gestiona l'hort
- ❑ En la seu de l'entitat: magatzem net, sec i fosc
- ❑ Rentatge dels vegetals en el moment de l'ús, a fi d'evitar contaminacions encreuades amb les superfícies de treball o altres aliments i a fi de reduir el nombre de microorganismes si s'utilitzen crus

Entitats socials: el valor nutritiu de les donacions

- ❑ Les entitats han de procurar donar lots d'aliments que continguin aliments variats i equilibrats nutritivament
- ❑ **En general es necessiten aliments frescos d'origen vegetal** i animal que complementin els aliments més donats, com la pasta, l'arròs, els llegums, el pa i la llet
- ❑ Hi ha projectes de recollida de fruita i hortalisses de rebuig (músties) en botigues i magatzems de majoristes; en general la verdura no es pot aprofitar

El valor dels horts urbans és subministrar vegetals frescos regularment, especialment de verdures

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya

Agència Catalana de Seguretat Alimentària

Gràcies

acsa@gencat.cat

www.gencat.cat/salut/acsa

Emilio Vicente Tascón

Tècnic veterinari